

Lärarhandledning

Tips och förslag för en lyckad VÅRRÖJNING

Tillsammans kan vi göra Uppsala renast i Sverige!

Innehåll

Inledning.....	3
Ny lag om nedskräpning.....	4
Vad säger läroplanen?.....	5
Hur väver man in nedskräpning i olika ämnen?.....	6
Naturorienterade ämnen	8
Samhällsorienterade ämnen.....	9
Återvinningssystem i Sverige	10
Ingenting försvinner – allt kommer tillbaka	11
Äventyrspedagogik och värderingsövningar	12
Case.....	15
Baksidan – bra länkar	17

Det som göms i snö kommer upp i tö – dags för Vårröjning!

Det drar ihop sig till årets Vårröjning för alla förskolor och skolor i Uppsala. Kanske är det första gången du och din klass deltar, eller så är ni luttrade veteraner? Oavsett vilket så är ni hjärtligt välkomna. Varje år deltar omkring 15 000 barn och elever och självklart hoppas vi på minst lika stor uppslutning i år.

Vårröjning brukar barnen tycka är hur kul som helst. Framför allt för att de känner att de gör något meningsfullt, att de får vara en del av något som bidrar till en bättre miljö. Ni pedagoger gör ett väldigt viktigt arbete genom att prioritera att arbeta mot nedskräpning som i ett större perspektiv påverkar vår resurshushållning. Att gå ut och plocka skräp ska ses som ett praktiskt moment för att testa och befästa de kunskaper ni förmedlat. Det kan också vara starten för en diskussion eller ett temaarbete med barnen.

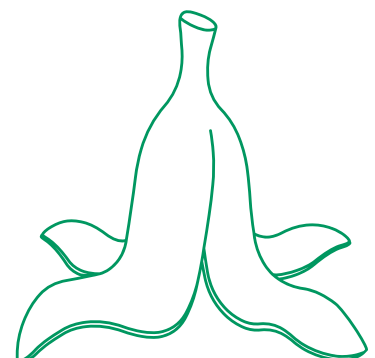
Så prata med barnen om varifrån allt skräp kommer och vad man ska göra med det istället för att slänga det i naturen. Det blir garanterat en succé!

OM VÅRRÖJNINGEN

Målet är inte bara att det ska bli fint i omgivningarna utan också att få en dialog om att skräp bara är skräp om det ligger på fel ställe. Det är en resurs om man hanterar det rätt och återvinner eller återanvänder.

Förutom sopsäckar och praktiska instruktioner får ni därför också denna lärarhandledning. Den tar upp olika aspekter kring skräp och Vårröjningen och hur man kan arbeta pedagogiskt. På sista sidan finns också bra länkar som kan ge mer fakta, tips, idéer och material för både lärare och elever inför arbetet med skolornas vårröjning.

LYCKA TILL OCH HOPPAS NI SKAPAR EN HÄRLIG OCH SPÄNNANDE VÅRRÖJNING!

Hårdare tag mot nedskräpning – ny lag gör det möjligt att ge böter direkt på plats

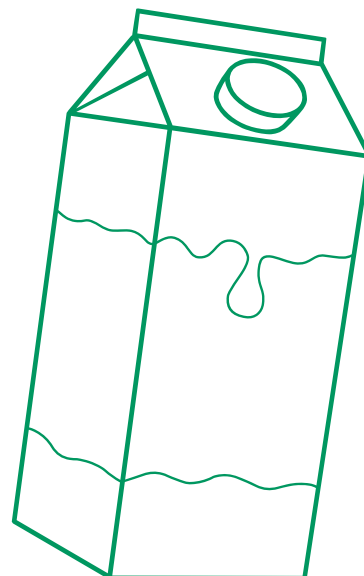
10 juli 2011 fick Sverige en ny straffbestämmelse om nedskräpning i begränsad omfattning. Det är sedan länge olagligt att skräpa ner i Sverige men den nya lagen är tydligare uppdelad.

Den nya delen är vad man kallar för *nedskräpningsförseelse* och för det kan man få böter på 800 kronor. Det kallas för att man får en ordningsbot och det kan man få direkt på plats, som man får parkeringsböter. Nedskräpningsförseelse kan vara om man slänger burkar, dryckesförpackningar, engångsgrillar, pizzakartonger, snabbmatsförpackningar och liknande.

Riksåklagaren har dock bestämt att cigarettfimpar, bussbiljetter, tuggummin och godispapper är obetydlig nedskräpning och inte ska bötfällas. Syftet med ändringen i lagen är att det ska bli enklare att ställa den som skräpar ned till svars.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER:

- Intervjua människor i skolan, på torget eller vid affären om de känner till den nya lagen.
- Ta reda på om polisen bötfällt någon för nedskräpningsförseelse.
- Diskutera om det är bra eller dåligt att man gjort undantag för fimpar, tuggummi, bussbiljetter och godispapper. Varför tror ni man gjort det?
- Observera människor på ett torg, en busshållplats eller en annan plats där många rör sig. Hur många skulle bötfällas under en bestämd tid till exempel 30 minuter? Hur mycket pengar skulle det bli?

Vad säger läroplanen?

1. SKOLANS VÄRDEGRUND OCH UPPDRAG

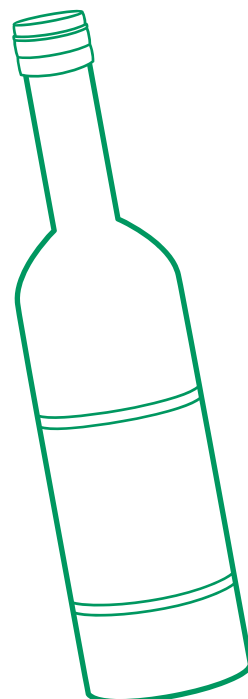
- Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och ha respekt för vår gemensamma miljö.
- Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar.
- Skolan ska i samarbete med hemmen främja elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande individer och medborgare.
- Genom ett miljöperspektiv får de möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor.
- Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.

2.1 NORMER OCH VÄRDEN

- Respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.

2.2 KUNSKAPER

- Eleven har fått kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och en hållbar utveckling,
- Eleven har fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället.

Hur väver man in nedskräpning i olika ämnen? Förslag och tips ämnesvis

BILD

- Gör ett collage av skräp ni samlat in. För de yngre, skapa fritt eller bestäm ett tema till exempel ”stranden”. För de äldre, använd ett känt konstverk och försök göra så likt som möjligt.
- Skapa en serie kring nedskräpning.
- Gör reklambilder mot nedskräpning.
- Använd skräp ni hittat som delar i ett konstverk. Måla om och hitta nya användningsområden, till exempel låt en avklippt PET-flaska bli ett pennställ.
- Gör en film om er Vårrojning eller skapa en reklamfilm för hur man återvinner.

ENGELSKA

- Lär er olika ord för skräp och det man återvinner på engelska: www.recycling-guide.org.uk
- Berätta på engelska om Vårrojningen.
- Skriv en saga om ett skräps resa eller om en sopbil.
- Välj ett land där man pratar engelska. Hur fungerar återvinningen där. Hur ser man på nedskräpning?
- Kontakta en skola utomlands och inspirera till att de också har ett vårroj.
- Spela upp ett drama på engelska om när ni plockar skräp eller går till återvinningen.

HEM- OCH KONSUMENTKUNSKAP

- Hur förpackar man livsmedel? Kan man tänka annorlunda, förpacka på annat sätt?
- Hur fungerar återvinningen i hemmet? Utmana klassen i att påverka till mer återvinning hemma under till exempel två veckor.
- Jämför priser på ekologiska livsmedel med konventionella. Är det skillnad? Varför?
- Planera och genomför en utflykt där barnen får jämföra sin matsäck. Hur mycket skräp blir det från en utflykt? Kan man förpacka annorlunda? Låt barnens idéer inspirera där ni genomför en ny utflykt men där de förberett matsäcken tillsammans på hemkunskapen. Är det någon skillnad?

IDROTT OCH HÄLSA

- Skräpstafett, lagen får högar med skräp som de skall springa med till andra sidan och sortera i nya högar utifrån återvinningsymbolerna.
- Vem samlar mest skräp på 15 minuter?
- I samband med orienteringen ta med påsar att samla skräp i skogen.
- Delta i kommunens Vårrojning i samarbete med ”Håll Sverige Rent”.
- Vad menas med allemansrätten? Finns det någon ”allemansskyldighet”?

MATEMATIK

- Hur många kapsyler hittade ett barn? Hur många kapsyler hittade två barn tillsammans? Hur många kapsyler hittade hela gruppen tillsammans? Använd skräpet ni hittar för att räkna med.
- Hur mycket pengar är varje återvunnen sak värd? Hur mycket pengar ”hittade” ni under Vårröjningen.
- Gör tabeller och diagram på hur mycket skräp ni hittat och av vilken sort.
- Hur långt räcker vårt skräp? Lägg allt skräp på ett papper på marken och mät hur långt det är.
- Vilka former har de olika förpackningarna eller annat ni hittat?

MODERNA SPRÅK

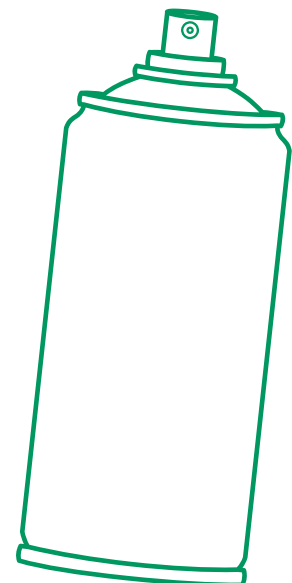
- Vad heter skräp och återvinning på respektive språk. Vad heter de olika materialen?
- Hur frågar man efter en papperskorg på respektive språk?
- Skriv texter om er Vårröjning, vad hittade ni, var ni hittade det och så vidare.
- Skriv en dikt om varför nedskräpning är fel.
- Vilken syn har man på skräp, sopor och återvinning i landet där språket talas. Hur fungerar sophantering?

MODERSMÅL

- Vad heter skräp och återvinning på respektive språk. Vad heter de olika materialen?
- Skriv texter om er Vårröjning, vad ni hittade, var ni hittade det och så vidare.
- Skriv en dikt om varför nedskräpning är fel.
- Vilken syn har man på skräp, sopor och återvinning i hemlandet? Hur fungerar sophantering?
- Intervjua en släkting om hur det fungerar i hemlandet kring skräp, sopor och återvinning. Vad är lika och vad är olika jämfört med Sverige?

MUSIK

- Gör instrument av skräp.
- Gör om en känd sång med ny text om nedskräpning.
- Skriv en egen sång eller rap om nedskräpning eller er Vårröjning. Spela in.
- Olika typer av musik används ofta för att beskriva olika sinnesstämningar, vilken musik passar för nedskräpning? Vårröjningen? Återvinning? Och så vidare...

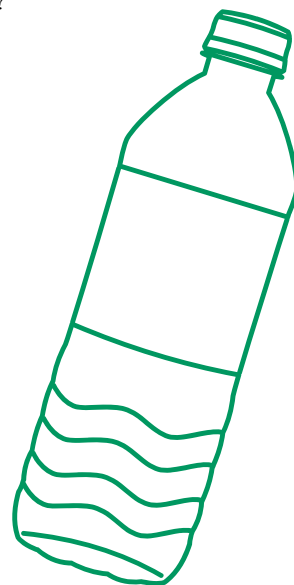
Naturorienterade ämnen

BIOLOGI

- Hur påverkas olika djur av nedskräpning? Vilka skador kan de få? Finns det djur som utnyttjar/ använder skräpet?
- Vilka förhållanden behöver växter för att frodas/växa bra? Prova att plantera frön i olika miljöer. Använd behållare ni hittat till exempel glasburkar. Vad händer med fröna/plantorna om de inte får sol? Inte får vatten? Står kallt? Står varmt?
- Hur påverkas människan av skräp? Hur påverkar människan naturen?
- Vad betyder nedbrytning? Hur lång tid tar det för olika saker att brytas ned?

FYSIK

- Testa skräp och se om flyter eller sjunker. Ta reda på varför det är olika.
- Finns det skräp i rymden?
- Kan vi få ut energi från skräp? Hur i så fall?
- Använd skräp för fysikaliska experiment.
- Vad är skillnaden mellan olika material? Är de magnetiska? Testa.

KEMI

- Hur påverkar olika kemikalier naturen och människan?
- Vad är farligt avfall? Ska det sorteras, i så fall vart?
- Vilka ämnen består olika material av, till exempel plast?
- Hur jobbar kommunen med insamling av farligt avfall?
- Vilken typ av farligt avfall är vanligt i våra hem?

GEOGRAFI

- Undersök hur många papperskorgar som finns i närområdet? Var finns det flest? Är det skräpigast där det finns papperskorgar eller där det inte finns så många? Varför?
- Hur påverkar vår konsumtion klimatet och miljön? Kan vi göra annorlunda?
- Hur påverkar ekonomin i olika länder vilket skräp som finns och hur vi återanvänder det? Kan ni hitta kreativa exempel på leksaker, husbyggen eller annat av återanvända saker?
- Skräpets resa. Var kommer skräpet ifrån? Undersök hur en förpackning transporteras från fabrik till där ni hittade den.

HISTORIA

- Har vi alltid skräpat ner? Hur såg nedskräpning ut under olika tidsepoker?
- När började nedskräpningen bli ett problem? Vad i historien gjorde att vi började konsumera mer?
- Hur återanvände man saker förr?

Samhällsorienterade ämnen

RELIGION

- Värderingsövningar (se sidan 12)
- Hur förhåller sig olika religioner till saker, ting?

SAMHÄLLSKUNSKAP

- Vad skrivs i medierna om nedskräpning? Leta artiklar i tidningar och på webben.
- Bilda ett miljöråd i klassen/på skolan. Har ni förslag hur skolan kan bli bättre på resurshushållning/återvinning/återanvändning?
- Var står de olika politiska partierna i nedskräpningsfrågan? Intervjua lokala politiker.
- Vad innebär lagen om nedskräpning för dig, för skolan eller för staden?
- En del av våra skattepengar går till att städa upp skräp. Hur skulle man kunna påverka människor att inte skräpa ner så mycket?

SLÖJD

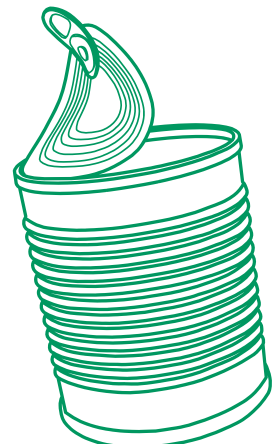
- Skapa med skräp. Använd det ni hittat när ni slöjdar.
- Sy- eller styla-om gamla kläder så de blir som nya. Ett par trasiga jeans kanske blir en väska eller ett par omaka strumpor blir en handdocka.

SVENSKA

- Gör klassens diktsamling där alla får bidra med en dikt kring Vårröjet eller skräp.
- Gör en tidning om era tankar kring skräp som ni ger ut på skolan eller till föräldrar.
- Skriv en pjäs och framför den. Till exempel hur jag fick tanten att sluta kasta skräp på marken.
- Bli sakletare som hittar användbart skräp (saker).
- Skapa bokstäver av skräp eller skriv budskap utav skräp ni hittat.

TEKNIK

- Använd skräp ni hittat när ni gör olika tekniska lösningar och konstruktioner, till exempel bygg en bil av skräp som skall kunna köra 10 meter.
- Hur kan man spara energi i hemmet?
- Ta reda på om tekniska lösningar kan bidra till hållbar utveckling. Finns det företag som använder återvunnet material genom att de kommit på en ny teknisk lösning för materialet?

Återvinningsystem i Sverige

Materialåtervinningen i Sverige är till stor del uppbyggd på förpackningar och tidningar. Men vad betyder det rent praktiskt? Hur gör jag med min gamla diskborste, mjölkkartongen, eltandborsten, take away-lådan eller blommans plastkruka?

Dina sopor kan innehålla både farliga och värdefulla ämnen. Genom att sortera dina sopor väl, kan de tas omhand på ett säkert sätt och det mesta kan återvinnas. Därmed skyddas människor och miljö. Vi kan också spara energi och naturresurser genom att använda materialen flera gånger.

Sopsortering är en del av EU:s plan för hur vi ska hantera vårt avfall så att miljö och människor inte kommer till skada. Genom att sortera soporna minskar dessutom det avfall som riskerar att hamna på deponi, alltså på soptippen. Det är faktiskt också ett lagbrott att inte sortera sina sopor.

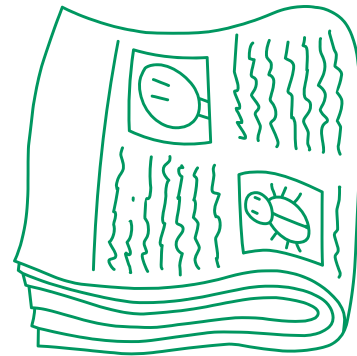
Hushållen, det vill säga alla invånare, har skyldighet att sortera ut returpapper, förpackningar, elavfall, batterier och grovsopor och lämna detta avfall till de insamlingssystem som finns. Det hushållsavfall som inte lämnas till producenternas insamlingssystem ska lämnas till kommunens insamling. Man får alltså inte utan tillstånd själv ta hand om sina sopor.

FÖRPACKNING ELLER INTE?

Producenterna ansvarar för det avfall som omfattas av det lagreglerade producentansvaret.

Ett sådant finns i dag för:

- returpapper som tidningar och andra trycksaker
- förpackningar av plast, metall, papper och glas
- elektriskt och elektroniskt avfall
- däck
- bilar
- batterier

Producenterna ska se till att det finns lämpliga insamlingssystem. I Uppsala är det återvinningsplatserna. Lokal information till hushållen ansvarar kretsloppskontoret för.

Producenterna ska se till att det avfall de ansvarar för återanvänds, material återvinns, energiutvinns eller tas om hand på något annat miljömässigt godtagbart sätt.

Ja, men hur är det med diskborsten då? Hur slänger jag den rätt? Jo, den är ingen förpackning så släng den i restavfallet – alltså i soppåsen.

Ingenting försvinner - allt kommer tillbaka

Vad händer egentligen med godispappret, drickaburken, yoghurtflaskan, fimpen, glasflaskan, glasspinnen eller portionssnusen när vi slänger på fel ställe?

Med fel ställe menar vi på gatan, i diken, skogen, på trottoarer, i havet, bäcken eller sjön? Vad som händer i stan med nedskräpning är enkelt att förklara. Det städas av renhållningspersonal och säckarna går sen vidare till förbränning. Vid förbränning tillvaratas energin i form av värme till fjärrvärmenätet och el. Resterna från förbränningen, cirka 20 procent aska och slagg, läggs på deponi, alltså en säker förvaring som hindrar att farliga ämnen läcker ut i naturen. Städningen är kostsam och betalas i slutändan av oss som bor i stan.

Det som händer med skräpet vi slänger i naturen är mer komplicerat att förklara. En del går in i det naturliga kretsloppet och det andra förblir små partiklar av tillverkningsmaterialet. Man skiljer på ändliga och förnyelsebara material.

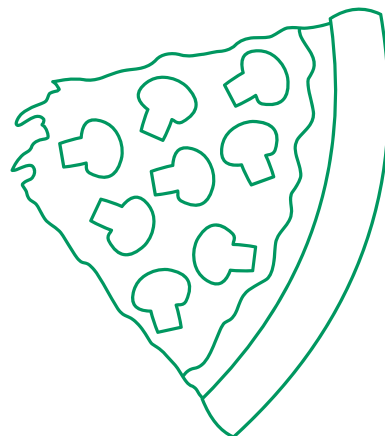
FÖRNYELSEBARA MATERIAL:

- Äppelskrottar och apelsinskal är exempel på biologiskt material som blir lättillgängliga näringsämnen till växter.
- Glasspinnar, servetter och papperspåsar bryts ner och blir mullämnen.
- Plaster av stärkelse, till exempel majs och potatis, bryts ner och kan tillgodogöras av naturen.

ICKE FÖRNYELSEBARA/ÄNDLIGA MATERIAL:

- Plast av råolja finns i till exempel drickyoghurt- och PET-flaskor, snusdosor och glasspappersförpackningar (oftast av plast). Av sol, vind, temperatur- och väderväxlingar går de sönder bit för bit. Till slut är de små partiklar som blir en störning i vårt ekosystem och som inte återgår inte till ursprungsråvaran, alger och annat levande som de var för flera miljoner år sedan.
- Metaller i läskburkar (aluminium) och konservburkar (stålplåt) bryts ner till sina minsta beståndsdelar. I olika miljöer händer olika saker. Men en sak är säker. Det är att en resurs har gått till spillo.

Text: Karin Theorin Mägi

Äventyrspedagogik – Storyline och värderingsövningar

Som du vet så finns det ett flertal metoder man kan använda sig av för att ge eleverna spännande utmaningar. Gemensamt för dem är att de bygger på att möta oförutsedda hinder och därmed jobba aktivt och praktiskt med problemlösning. Alla kan vara delaktiga och tillföra gruppen någonting och alla är lika viktiga för att arbetet förs framåt. Eleverna får tänka, lösa problem och reflektera kring det som sker, viktigt är också att det inte finns några givna rätt eller fel svar.

EXEMPEL KRING TEMAT NEDSKRÄPNING

1. Ett brev kommer till klassen i det står det:

HJÄLP! ”I skogen där vi djur bor har det flyttat in några nya djur som inte har en aning om hur man ska bete sig. De skräpar ner överallt och igår skar sig morfar Grävling illa i foten på en trasig glasflaska. Vi vet inte vad vi ska göra? Vår skog som tidigare var en så härlig plats att leva på är inte alls lika trevlig längre. Vi har tjuvkikat på er när ni är ute på promenader och när ni leker på skolgården och ni verkar vara vettiga och kloka barn. Kan ni hjälpa oss?”

Detta kan vara inledningen på ett äventyr. Efter några veckor kan det komma ett nytt brev.

Eleverna får komma på hur de skall kommunicera med djuren och ta reda på mer exakt vad de behöver. Städning? Sortering? Kunskap kring återvinning? Lära sig uppfinna av skräpet?.

2. En dag mitt i en lektion kommer en figur klädd i mörk hatt, solglasögon och stor kavaj. Det är agent X från organisationen ISIN (Inget Skräp I Naturen). De har länge haft spaning på skogsdungen i närheten av er skola för de har misstänkt utomjordisk aktivitet och nu har ett rymdskepp landat. Rymdvarelserna ser ut ungefär som oss fast de har en stor grön prick på näsan och de skräpar ner något fruktansvärt.

Man kommer fram till att rymdvarelserna inte utgör något hot mot människorna men de behöver lära sig att ta hand om naturen och inte skräpa ner. Tyvärr måste agenten avbryta uppdraget för man har just upptäckt ett stort oljeutsläpp i havet och alla agenter måste åka dit. ISIN ber er om hjälp. Ni måste komma på olika sätt lära utomjordingarna att sluta skräpa ner. Hur löser ni det?

Värderingsövningar

Samtidigt som vi bygger upp elevernas kunskap behöver vi också arbeta med deras attityder och värderingar.

Ett av syftena med Vårrojät är just att påverka attityder till nedskräpning, vi tror att om man ”lär rätt från början” så blir det svårare att göra fel sedan. Man har med sig en värdering kring nedskräpning. Ett sätt att få eleverna att ta ställning kring sina värderingar är att arbeta med värderingsövningar, vilket också är ett bra sätt att variera sin undervisning.

INGET RÄTT ELLER FEL

Värderingsövningar kan se ut på flera olika sätt. De utgår alla från en frågeställning som ska besvaras med den åsikt man har. Det finns alltså inget som är rätt eller fel. Syftet är att man skall bli medveten om hur man själv tänker och att andra kan tänka annorlunda. Man får som deltagare först ta ställning till ett påståendes själv och sedan i grupp redovisa för varandra vad man tycker och varför. Som en sista del i övningen får deltagarna, med bakgrund i den diskussion som äger rum efter det att alla redovisat sina åsikter, möjlighet att direkt kunna byta åsikt i frågan genom att fysiskt ställa sig på en annan plats.

NÅGRA EXEMPEL PÅ VÄRDERINGSÖVNINGAR

Fyra hörn – I den här övningen får deltagarna ställa sig på ett av fyra möjliga svar utifrån ett påstående. Varje hörn i rummet representerar ett svar.

Det är ...

... *Ok att slänga skräp på marken.*

... *aldrig Ok att slänga skräp på marken.*

... *Ok att slänga skräp på marken om det inte finns en papperskorg.*

Tomt hörn/ *vet inte vad jag tycker/ eget förslag*

Om jag ser någon kasta skräp/ en fimp på marken ...

... *säger jag alltid till att man inte ska göra så.*

... *säger jag ingenting.*

... *tar jag upp skräpet och slänger det men säger inte till.*

Tomt hörn/ *vet inte vad jag tycker/ eget förslag*

Om jag ser en tom läskburk i en park ...

... *tar jag upp den och pantar.*

... *slänger jag den i en papperskorg.*

... *går jag förbi och låter den ligga kvar.*

Tomt hörn/ *vet inte vad jag tycker/ eget förslag*

LINJEÖVNING

I linjeövningen tar deltagarna ställning till ett påstående genom att ställa sig på en tänkt linje med ytterligheterna "instämmer" och "instämmer inte".

JA, NEJ, KANSKE

Sätt tre lappar på golvet. På en lapp skriver ni Ja, på den andra Nej och på den sista Kanske. Läs påståenden och låt eleverna ställa sig vid den lapp de tycker passar på vad de tycker. Låt dem ställa sig i led så blir det tydligt hur förhållandet mellan påståendena är.

Olika påståenden man kan utgå ifrån för:

Fyra hörn, Linjeövningen och Ja, nej, kanske

- Sverige utvecklas i rätt riktning miljömässigt.
- Min skola arbetar för att minska påverkan på klimatet (koldioxidutsläpp).
- Jag kan minska min miljöpåverkan genom att ändra mina konsumtionsvanor.
- Jag kommer att vilja leva mer miljövänligt än mina föräldrar.
- Om det inte finns en papperskorg är det ok att slänga skräpet på marken.
- Skolmatsalen borde införa en köttfri dag i veckan.
- Jag upplever konkreta miljöproblem i min vardag.
- Jag köper gärna second hand eller begagnade grejer.
- Det är ok att fimpa på marken.
- De som bestämmer borde tänka mer på miljön.
- Jag slänger aldrig skräp på marken.

Case

ATT JOBBA MED VERKLIGA "FALL"

Du som pedagog presenterar ett "case" i form av en händelse. Det kan handla om ett samhällsproblem. Händelsen ska inte ha ett tydligt rätt- eller felperspektiv utan ska mera ha formen av ett dilemma. Eleverna arbetar sedan med det genom lektioner, gruppdiskussioner, studiebesök, faktainsamling, intervjuer m.m. De ska på så vis komma fram till sin lösning eller sitt förslag till lösning av dilemmat. När arbetet är klart redovisar eleven/gruppen sitt arbete. Det kan vara som ett skriftligt arbete, en tidningsartikel, ett rollspel, en utställning eller muntligt. Ni kan säkert komma på många fler sätt.

EXEMPEL:

1. Staden vill bygga en fotbollsarena för ett lokalt fotbollslag på ett tomt fält. En fotbollsarena i en närliggande stad har haft enorma problem med människor som skräpar ner vid arenan i samband med matcher. Många berörda medborgare är oroade att den nya fotbollsplanen kommer att få samma problem och protesterar mot bygget.

Du är politiker i stadsfullmäktige och måste fatta beslut om byggandet av fotbollsplanen. Skulle du rösta för ett bygga av ny fotbollsplan? Om du gör det, hur skulle du försäkra medborgarna att fotbollsplanen inte kommer att ha samma problem med nedskräpning? Om du inte skulle rösta för, hur förklara du det för medborgarna?

2. En skola har fått klagomål från kommunen för att elever skräpar ner på en busshållplats som ligger nära. Samma busshållplats används av den närliggande kyrkan och även de har lämnat klagomål till skolans ledning.

Många elever har setts röka och problemet med fimpar är stort. Det slängs dessutom stora mängder engångsförpackningar, till exempel chokladpapper och drickaburkar. På hållplatsen finns ingen askkopp och bara en söndersparkad papperskorg. Vilken typ av lösning kan du föreslå som skulle förhindra den här typen av nedskräpningsproblem?

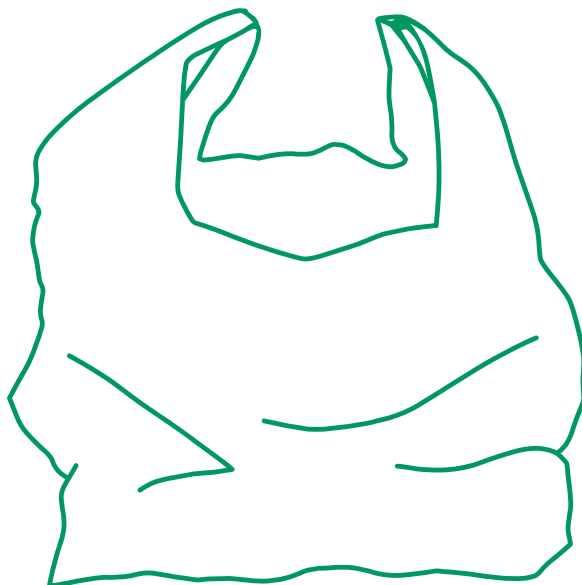
3. En skola firar tioårsjubileum. Inför jubileet har en grupp planerat firandet. Det blir tårta, picknick och flera roliga aktiviteter. Hela kalaset ska avslutas med att alla får släppa upp en heliumballong. Inte långt från skolan ligger en sjö med ett mycket rikt djurliv. När heliumballongerna stiger så exploderar de av lufttrycket och många små bitar av plastballongen kommer att hamna i sjön och risk finns att djuren tar det som mat och äter upp dem.

Skolans miljöråd har nu protesterat mot att ni skall släppa upp heliumballonger. Du som rektor måste nu besluta om du ska gå på festgruppens eller miljögruppens förslag. Oavsett vilket beslut du fattar ska du komma med argument till ditt beslut och dessutom åtgärder så den förlorande sidan ändå blir nöjda.

4. Du är ägare till en ny butik och har inte mycket pengar att lägga på reklam. Eftersom du precis har öppnat har du inte råd att annonsera i tidningar eller göra reklam i radion. Det sättet du har marknadsfört din butik hittills har varit genom att trycka flyers och dela ut och sätta på vindrutan på parkerade bilar.

Människor i samhället har börjat klaga på att ditt flygblad skräpar ner i parken och på angränsande gator. Du går ut en dag för att se hur dina flyers blir till nedskräpning och upptäcker att de flesta människor inte läser ditt reklamblad utan slänger det på marken. Du behöver göra reklam för att få kunder till din butik. Hur skall du göra? Fortsätta med dina flyers eller kan du marknadsföra på annat sätt? Om du fortsätter kan du göra något för att förhindra att dina flyers blir nedskräpning?

Vi hoppas att den här lärarhandledningen har givit dig uppslag och ny idéer. Vi hoppas också att den ska komma till nytta för att inspirera eleverna till nya stordåd. Tack för ditt engagemang och lycka till med ert skräpplockande!

TACK! Vi vill rikta ett varmt tack till Göteborgs Kommun som tagit fram grunden till den här handledningen. Det här materialet är baserat på deras arbete, men anpassat för Uppsala Kommun.

BRA LÄNKAR INFÖR VÅRRÖJNINGEN

Här hittar du länkar med fakta, tips, idéer, material med mera för både lärare och elever inför arbetet med skolornas Vårrojning.

Batteriinsamling

Beställ gratis material från Sveriges myndigheter, sorterade efter ämnen.

Återvinning av elprodukter.

För skolan kring återvinning och annat miljöarbete.

Glasåtervinning

Hur minskar vi avfallet? Tips, idéer och pedagogiskt material.

Håll Sverige Rent - Inspiration och verktyg för skola och förskola

Interaktiv sida om avfall.

Kretslopp, lektionstips med mera.

Om källsortering och vatten i Uppsala, boka studiebesök mm

Naturskyddsföreningens återvinningsguide

Rena vatten med PET-Flaskor.

Returpacks kampanj med mycket information för förskolor och skolor.

Sopor/återvinning

Sorteringsguide – skriv in vad du vill källsortera och få svar direkt

Vafab Miljös skolsida

Vattenskolan

Världsnaturfonden

Återvinning, med möjlighet att beställa material.

www.batteriinsamlingen.se

www.utbudet.se

www.elkretsen.se

www.oneplanet.se

www.glasatervinning.se

www.envarldutansopor.nu

www.hsr.se/skola-och-forskola

www.sopskolan.se

www.oneplanet.se

www.uppsalavatten.se/sv/

www.naturskyddsforeningen.se/

vad-du-kan-gora/gron-guide

www.sodis.ch/index_EN

pantamera.nu/sv/barn-ungdom-skola

www.sopor.nu

www.uppsalavatten.se/hushall/avfall-och-atervinning/kallsortering/sorteringsguide/

www.vafabmiljo.se/skolinfo/

www.svenskvatten.se/vattenskolan

www.wwf.se

www.ftiab.se

Tillsammans kan vi göra Uppsala renast i Sverige!